

รายวิชา ศิลปะ

รหัสวิชา ศ๑๔๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เรื่อง บทเพลงพื้นบ้าน

ครูผู้สอน ครูจันทิมา อนุกุล



บทเพลงพื้นบ้าน



จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกลักษณะของเพลงพื้นบ้าน ๔ ภาค
๒. จำแนกเพลงพื้นบ้าน ๔ ภาค
๓. ตระหนักและเห็นคุณค่าเพลงพื้นบ้าน ๔ ภาค





นักเรียนรู้จัก
บทเพลงพื้นบ้าน อะไรบ้าง?

บทเพลงพื้นบ้าน



เพลงพื้นบ้าน ๔ ภาค

ภาคเหนือ

ภาคกลาง

ภาคอีสาน

ภาคใต้

เพลงพื้นบ้าน

ภาคเหนือ



เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ

ชีวิตของผู้คนในภาคเหนือ หรือชาวล้านนา
ผูกพันอยู่กับเสียงเพลงตลอดเวลาตั้งแต่ในวัย
เด็กจนถึงวัยชรา คิดคำร้องขึ้นด้วยปฏิภาณ
ไหวพริบ เพลงพื้นบ้านที่ยังเป็นที่รู้จัก และยังมี
มีการร้องเล่นกันอยู่บางแห่งจนถึงปัจจุบัน



เพลงพื้นบ้านภาคเหนือ

เพลงซอ

เพลงจ้อย

เพลงคำว

เพลงกล่อมเด็ก



เครื่องดนตรีภาคเหนือ



สะล้อ



พินพิยะ



เครื่องดนตรีภาคเหนือ



กระຈับปี



ซึง

ตัวอย่างเพลงพื้นบ้าน

ภาคเหนือ





สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

เพลง คำว

เผยแพร่วันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๕๖

ที่มา <https://www.youtube.com/watch?v=o๔๗xeEDly๖c&t=๒๑๙s>



เพลงพื้นบ้าน

ภาคกลาง



เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

เพลงพื้นบ้านเกิดจากชาวบ้านเป็นผู้สร้างบทเพลง
และสืบทอดกันมาแบบปากต่อปากโดยการจดจำบท
เพลงเป็นคำร้องง่าย ๆ ที่เป็นเรื่องราวใกล้ตัวในท้องถิ่น
จึงทำให้เพลงพื้นบ้านเป็นสมบัติอันมีค่า
ที่บรรพบุรุษสั่งสมเพื่อเป็นมรดกที่ลูกหลานไทยต้องดูแล



เพลงพื้นบ้านภาคกลาง

เพลงลำตัด

เพลงอีแซว

เพลงฉ่อย

เพลงเกี่ยวข้าว



เครื่องดนตรีภาคกลาง



ระนาดเอก



ฆ้องวง



เครื่องดนตรีภาคกลาง



กลองยาว



ซออู้



ตัวอย่าง เพลงพื้นบ้าน





เพลงพื้นบ้าน ภาคอีสาน

เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน



ภาคอีสานเป็นแหล่งรวมกลุ่มชนที่มีวัฒนธรรม
แตกต่างกันถึง ๓ กลุ่ม ดังนี้
เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทย - ลาว
เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมเขมร - ส่วย (กูย)
เพลงพื้นบ้านกลุ่มวัฒนธรรมไทยโคราช

เพลงพื้นบ้านภาคอีสาน

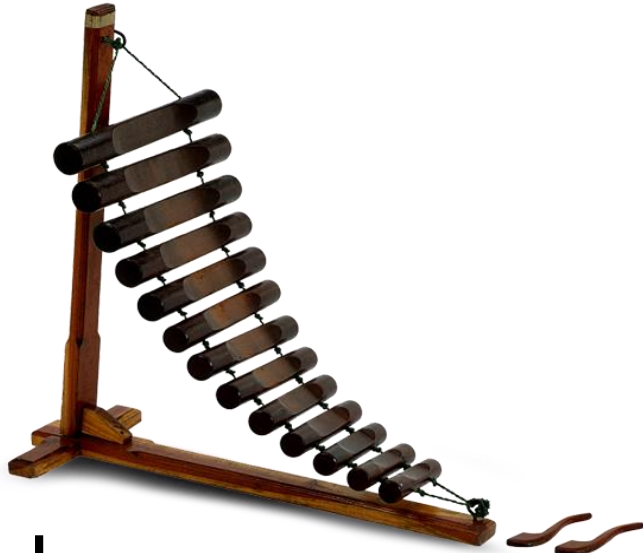
หมอลำ

เซิ้ง, ลำเซิ้ง

เพลงโคราช



เครื่องดนตรีภาคอีสาน



โปงลาง



แคน



เครื่องดนตรีภาคอีสาน

โหวด



พิน



เพลงพื้นบ้าน ภาคใต้

เพลงพื้นบ้านภาคใต้

เพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นกันในกลุ่มชาวไทยมุสลิม
เพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นในกลุ่มไทยพุทธ
เพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นในโอกาส เทศกาลเพลง
พื้นบ้านที่เล่นได้ทุกโอกาส และเพลงกล่อมเด็ก



เพลงพื้นบ้านภาคใต้

เพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นในกลุ่มชาวไทย

มุสลิมได้แก่ เพลงตันหยง ลีเกฮูลู

เพลงพื้นบ้านที่นิยมเล่นในกลุ่มชาวไทยพุทธ

ได้แก่ เพลงกล่อมทารก เพลงเรือ

เพลงนาสวดมาลัย





เครื่องดนตรีภาคใต้



โทนชาตรี



ซ้องคู่



เครื่องดนตรีภาคใต้



กลองชาตรี



แตระ

ตัวอย่าง

เพลงพื้นบ้าน



การบรรเลงวงโปงลางอีสาน ลายมโหรีศรีสมเด็จ

ลายมโหรีศรีสมเด็จเป็นเพลงที่มีที่มาจากเพลงโหมโรงศรีสมเด็จ ผลงานการประพันธ์ของ ครูศิลป์ ตรีโมก อุตตหัวหนากลุ่มดุริยางค์ไทย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร ทายาทของครูมนตรี ตรีโมก ศิลปินแห่งชาติ เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวาระเฉลิมฉลอง 72 พระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถพันปีหลวง เมื่อปีพุทธศักราช 2547 โดยนำเพลงลาวสมเด็จ อัตรา 2 ชั้น โดยประสงค์ให้ความหมายของชื่อเพลงพ้องกับคำขึ้นต้น พระนามของสมเด็จพระนางเจ้าพระพันปีหลวงมาแต่งขยายเป็นอัตรา 3 ชั้นและปรับปรุงเป็นเพลงประเภทโหมโรง มี 3 ท่อนด้วยกัน ให้ชื่อว่า “โหมโรงศรีสมเด็จ” เป็นเพลงโหมโรงที่ท่วงทำนองสำเนียงลาวไพเราะรื่นหูน่าฟัง ได้ถูกบรรเลงเผยแพร่ด้วยวงดนตรีไทย ไม่ว่าจะเป็นวงปี่พาทย์ วงมโหรี หรือวงเครื่องสาย ซึ่งยังเป็นการบรรเลงที่ถูกจำกัดอยู่ในรูปแบบวงดนตรีไทยมาตรฐาน ไม่เคยถูกนำมาบรรเลงในรูปแบบวงอื่นที่มีสีสันการบรรเลงแตกต่างๆแต่อย่างใด

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

การบรรเลง วงโปงลาง

โดย สำนักการสังคีต กรมศิลปากร

เผยแพร่วันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๖๕

ที่มา [https://www.youtube.com/
watch?v=XWhzbHwmefo](https://www.youtube.com/watch?v=XWhzbHwmefo)



กิจกรรม เรื่อง บทเพลงพื้นบ้าน

ให้นักเรียนจับคู่เพลงพื้นบ้าน
ตรงกับภูมิภาคให้ถูกต้อง



บทเพลงพื้นบ้าน

- | | |
|------------------------|--------------------|
|๑. เพลงเกี่ยวข้าว |๖. ลำตัด |
|๒. หมอลำ |๗. เพลงซอ |
|๓. ลิเกฮูลู |๘. เพลงอีแซว |
|๔. เพลงค่าว |๙. เพลงต้นหยง |
|๕. เซิ้ง |๑๐. เพลงจ้อย |

บทเพลงพื้นบ้าน

๑. เพลงเกี่ยวข้าว

๒. หมอลำ

๓. ลิเกฮูลู

๔. เพลงค่าว

๕. เซิ้ง

๖. ลำตัด

๗. เพลงซอ

๘. เพลงอีแซว

๙. เพลงโคราช

๑๐. เพลงจ้อย

ก. ภาคเหนือ

ข. ภาคกลาง

ค. ภาคอีสาน

ง. ภาคใต้

เฉลี่ย

กิจกรรม



เฉลยบทเพลงพื้นบ้าน

...ข...๑. เพลงเกี่ยวข้าว

...ค...๒. หมอลำ

...ง...๓. ลิเกฮูลู

...ก...๔. เพลงค่าว

...ค...๕. เซิ้ง

...ข...๖. ลำตัด

...ก...๗. เพลงซอ

...ข...๘. เพลงอีแซว

...ง...๙. เพลงต้นหยง

...ก...๑๐. เพลงจ้อย

สรุปบทเรียน

เรื่อง บทเพลงพื้นบ้าน



บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง ขั้บขานเพลงพาเพลิน

